

МОТИВИ

КЪМ ПРОЕКТ НА НАРЕДБА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАРЕДБА № 8 ОТ 2008 Г. ЗА ФУНКЦИИТЕ И ОРГАНИЗАЦИЯТА НА ДЕЙНОСТТА НА БЮРАТА ЗА СЪДИМОСТ

1. Причини, които налагат приемането на проекта:

Настоящите промени в Наредба № 8 от 26.02.2008 г. за функциите и организацията на дейността на бюрата за съдимост (обн., ДВ, бр. 24 от 2008 г.), наричана по-долу „Наредбата”, се налагат поради необходимостта от привеждане на българското законодателство в съответствие с разпоредбите на Директива (ЕС) 2019/884 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 г. за изменение на Рамково решение 2009/315/ПВР на Съвета във връзка с обмена на информация за гражданите на трети държави и във връзка с Европейската информационна система за съдимост (ECRIS) и за замяна на Решение 2009/316/ПВР на Съвета („Директива (ЕС) 2019/884“), както и с оглед осигуряването на прилагането на Регламент (ЕС) 2019/816 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 г. за създаване на централизирана система за установяване на държавите членки, разполагащи с информация за присъди срещу граждани на трети държави и лица без гражданство (ECRIS-TCN), с цел допълване на Европейската информационна система за съдимост („Регламент (ЕС) 2019/816“).

Европейската информационна система за регистрите за съдимост (ECRIS) е създадена с Рамково решение на Съвета 2009/315/ПВР от 26 февруари 2009 г. При използването на тази система държавите членки получават систематично информация за присъдите срещу техни граждани от други държави членки, която съхраняват в своите регистри за съдимост. Това дава възможност на държавите членки да получат пълни данни за предишни присъди на гражданите на Европейския съюз. Тази информация може да се обменя за целите на наказателното производство, както и за други цели в съответствие с националното законодателство на държавите членки. Рамково решение 2009/315/ПВР е въведено в българското законодателство с изменения и допълнения на Наредбата (ДВ, бр. 14 от 2013 г.).

Обменът на данни за съдимост за граждани на държави извън Европейския съюз („трети държави“) и лица без гражданство (или с неизвестно гражданство) посредством системата ECRIS се оказва особено затруднен на практика в рамките на ЕС, тъй като за тази категория лица липсва държава членка по гражданството, в която да се съхранява пълна информация за съдебното минало на лицата. Съгласно действащата европейска уредба, за да получи информация за присъди на граждани на трети държави, всяка държава членка следва да изпрати молба за предоставяне на информация посредством ECRIS до всички останали държави членки. Поради тази причина бяха приети Регламент (ЕС) 2019/816, съгласно който се създава централизирана система за съхраняване на информацията относно държавата членка по осъждането на даден гражданин на трета

държава, както и Директива (ЕС) 2019/884 за изменение на Рамково решение 2009/315/ПВР за създаването на ECRIS.

Предложените промени в Наредбата, с които се цели осигуряване изпълнението на Регламент (ЕС) 2019/816 и въвеждане в националното законодателство на разпоредбите на Директива (ЕС) 2019/884, са както следва:

Предложените нови текстове в чл. 2 и чл. 3 въвеждат изискване бюрата за съдимост при районните съдилища да информират Централното бюро за съдимост при Министерство на правосъдието (ЦБС) при регистрирането на бюлетин за осъдено лице с месторождение в района на съда, което попада в приложното поле на Регламента. Регламентират се и получаването, съхраняването и обмена от ЦБС на данни за всички осъдени лица с двойно гражданство (българско и на друга държава), с чуждо гражданство или без гражданство/с неизвестно гражданство за целите на изпълнение на Регламента.

Измененията в чл. 34 и в чл. 36 регламентират задълженията на ЦБС за проверка в централизираната система ECRIS-TCN при постъпило искане за свидетелство за съдимост от физическо лице или искане за справка за съдимост от оправомощен орган.

За изпълнение изискванията на Директива (ЕС) 2019/884 е предложено да се допълни ал. 2 на чл. 50, като се даде право на лицата да поискат чрез ЦБС информация за своето досие за съдимост от централен орган на друга държава членка и лица, които са граждани на държава извън Европейския съюз, както и лица без гражданство или с неизвестно гражданство.

При постъпило такова искане е предвидено срещу заплащане на държавна такса да се издава документ по образец, въведен с приложение № 7а към чл. 50, ал. 4, и е определен срокът за издаването му.

За изпълнение на изискванията за въвеждането на информация в централизираната система ECRIS-TCN, в глава пета от наредбата е предложено създаването на нови текстове на чл. 50д – 50ж, с които се регламентира създаването и заличаването от ЦБС на съответния запис в централизираната система в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) 2019/816.

В системата ще бъдат въведени и пръстови отпечатьци на осъденото лице, когато му е наложено наказание лишаване от свобода за срок не по-малко от шест месеца. Целта на включването на пръстовите отпечатьци в системата е да се гарантира по-висока сигурност при идентифицирането на осъденото лице, когато друга държава членка впоследствие извършва проверка в централизираната система. Този подход е необходим, тъй като гражданите на трети държави или лицата без гражданство често не разполагат със сигурни и достоверни документи за самоличност, въз основа на които да бъде извършено идентифицирането.

В допълнение към промените, които имат за цел изпълнение на задължения, произтичащи от европейското законодателство, са предложени и изменения, ориентирани пряко към заявителите на удостоверителни документи за съдебен статус.

Във връзка с постъпили предложения и запитвания от граждани и пълномощници на чужди граждани относно изискването за представяне на личен номер на чужденец

(ЛНЧ) при заявяване на свидетелство за съдимост, предложенията са разгледани и анализирани от Министерството на правосъдието, в резултат на което са предложени промени в чл. 7 и в чл. 35.

С измененията в чл. 7 се предвижда премахване на задължителното изискване в бюлетина за съдимост на осъденото лице, чужд гражданин, да се вписва ЛНЧ, което е неизпълнимо в случаите, когато лицата не притежават ЛНЧ. В тази връзка е предвидено ЛНЧ да се посочва само ако лицето притежава такъв.

Съответно изменение е предложено и в чл. 35 относно задължителните реквизити, съдържащи се в заявлението за издаване на свидетелство за съдимост, като ЛНЧ следва да се съдържа ако чуждият гражданин притежава такъв номер.

Във връзка с премахване задължителното изискване за посочване на ЛНЧ при заявяване на свидетелство за съдимост от чужденец е предложено издаване на свидетелство за съдимост по нов образец (приложение № 3а към чл. 35, ал. 5) за чуждите граждани, които удостоверяват самоличността си само с национален документ за самоличност и за които ЦБС извършва необходимите проверки само по данни от предоставения национален документ.

Предвидено е и допълнение на разпоредбата на чл. 35, ал. 3 според което заявителите за издаване на свидетелство за съдимост могат да бъдат и адвокати по силата на пълномощно по смисъла на чл. 33 от Гражданския процесуален кодекс в обикновена писмена форма.

Поради постъпващи от заявителите на услугата „Издаване на електронно свидетелство за съдимост за лица, за които не са съставяни бюлетини“ многобройни запитвания относно чл. 35а, в същия са направени предложения за промени с цел по-ясно разграничаване на понятията „уникален код“ и „код за достъп“. Понятието „уникален код“ е заменено с „регистрационен номер на заявката“ и са прецизирани някои текстове.

Предложена е отмяна на § 1а от допълнителните разпоредби, тъй като към настоящия момент електронното свидетелство за съдимост вече отговаря на изискванията за електронна административна услуга по смисъла на ЗЕУ и е вписана в Административния регистър.

3. Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба:

Предвижда се осъществяването на дейността да се извършва в рамките на предвидените финансови средства.

4. Очаквани резултати от прилагането:

С предложеното изменение и допълнение на Наредбата се очаква да се осигурят мерки за прилагането на Регламент (ЕС) 2019/816 и Директива (ЕС) 2019/884, които ще позволят на централните органи на държавите членки бързо и лесно да установят коя държава съхранява информация за съдебното минало на лицето – гражданин на трета държава, което ще улесни систематичното използване на системата ECRIS в тези случаи.

Това ще допринесе за създаването на бърз и адекватен механизъм, посредством който съдебните и разследващите органи ще могат да получават информация за всички

осъждания на гражданите на трети държави, постановени в рамките на ЕС. Новата уредба ще позволи информацията да се получава и от самите граждани на трети държави.

Ще се осигури максимална ефективност на централизираната система, като тя ще предоставя информация и за пръстовите отпечатащи на осъденото лице, когато му е наложено наказание лишаване от свобода за срок не по-малко от шест месеца. По този начин ще се гарантира по-висока сигурност при идентифицирането на осъденото лице, когато друга държава членка впоследствие извършва проверка в централизираната система. Този подход е необходим, тъй като гражданите на трети държави или лицата без гражданство често не разполагат със сигурни и достоверни документи за самоличност, въз основа на които да бъде извършено идентифицирането.

Централизираната система ще може да предоставя не само информация за държавата членка по осъждането на гражданите на трети държави и на лицата без гражданство, но и на лицата с две или повече гражданства, поне едното от които следва да е на трета държава. Освен това компетентните органи ще имат възможност да поискат проверка в централизираната система за лице, което декларира, че има единствено българско или гражданство на друга държава членка, но спрямо което съществуват съмнения, че притежава и гражданство на трета държава.

5. Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз:

С предложеното изменение и допълнение на Наредбата се очаква да се осигурят мерки за прилагането на Регламент (ЕС) 2019/816 и Директива (ЕС) 2019/884.